NASSAUNIEUWS

OKTOBER 2024

Breda Nassaustad

De Spanjaarden konden meer dan alleen voetballen

Op 14 juli van dit jaar wonnen de Spanjaarden het EK-voetbal. En blij dat ze waren! Maar bijna 400 jaar geleden waren zij ook in een overwinningsroes, ten koste van Breda.

De Tachtigjarige Oorlog / de Opstand was sinds 1568 in volle gang. Door de list met het turfschip moesten de Spanjaarden Breda vaarwel zeggen en daar baalden ze stevig van. Tijd dus om revanche te nemen.

Ambrogio Spinola, de Spaanse opperbevelhebber, vatte het plan op om Breda te gaan heroveren. De stad werd vanaf 28 augustus 1624 onder zijn leiding omsingeld. De stedelingen voorzagen al de komst van de Spaanse legers, dus werden tijdig de vestingwerken versterkt. Ook besloot gouverneur Justinus van Nassau, bastaardzoon van Willem van Oranje, flinke voorraden aan te leggen, waardoor de stad gerust een tijdje kon worden afgesloten.

Toen de Spanjaarden in het vizier kwamen, probeerden de Bredanaars hen vanaf de vestingwerken te verjagen, maar tevergeefs. Spinola had namelijk twee ringen om Breda aan laten leggen. Een daarvan was gericht op de verdediging van de manschappen bij aanvallen vanuit de stad, de andere verdedigingsring moest bedreigingen van buitenaf afweren.

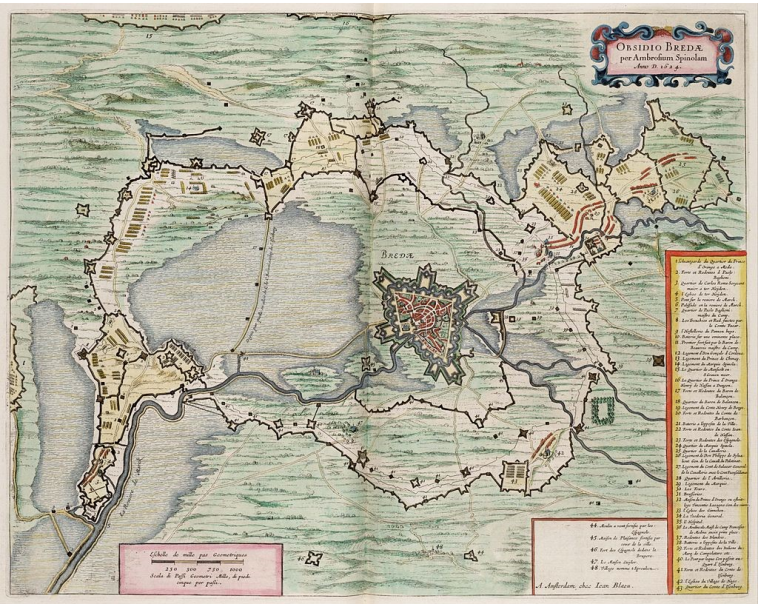

Al met al zat er maandenlang weinig schot in de zaak. Spinola had geen haast: hoe langer deze toestand zou duren, hoe meer honger de Bredanaars zouden krijgen. Eens moesten hun voorraden toch opraken.
Het beleg van Breda door de Spanjaarden was wereldnieuws en werd zelfs een toeristische attractie avant-la-lettre!
Van heinde en ver kwam men de verdedigingslinies en de veldactiviteiten van de Spaanse soldaten in ogenschouw nemen en men liet zich uitgebreid informeren over de belegering.

Ook de Spaanse landvoogdes, aartshertogin Isabella kwam een kijkje nemen en liet zich door Spinola bijpraten. Als Breda gevallen zou zijn, zou zij zeker terugkeren om in de feestvreugde te delen.

Prins Maurits en na zijn overlijden prins Frederik Hendrik probeerden de bevoorrading van de Spanjaarden te verstoren en voedsel de stad in te krijgen, maar zoals gezegd, er was geen doorkomen aan bij de omsingeling.
Na een beleg van ruim elf maanden kon Breda niet anders dan zich overgeven. De stedelingen kwamen letterlijk om van de honger en de daarmee gepaard gaande ziektes. Frederik Hendrik gaf zijn toestemming voor overgave, waardoor op 5 juni 1625 de stadspoorten werden geopend voor de Spanjaarden. En inderdaad, Isabella kwam ook op bezoek.

Links te paard: Isabella van Spanje - Rechts te paard: Ambrogio Spinola

Justinus van Nassau probeerde nog met de overwinnaars te onderhandelen. Zijn verzoek om binnen Breda godsdienstvrijheid te behouden werd niet ingewilligd. Daarna namen - binnen het toen veelal protestantse Breda - katholieken het over van de protestantse bestuurders.

Breda zou tot 1637 in Spaanse handen blijven. De inname van de stad was echter wel de laatste overwinning van de Spaanse troepen.

Na de vernedering van de inname van Breda met inzet van het turfschip in 1590 waren de Spanjaarden trots op de herovering na 35 jaar. De Spaanse schilder Diego Velázques maakte er in 1634 een schilderij over. Het werk staat vol van symboliek, wat belangrijker was dan een natuurgetrouwe weergave van de overgave van de stad. De schilder was er zelf niet bij geweest.
Als 'trofee' is het nu nog steeds te bewonderen in het Prado in Madrid. Het blijft een apart verhaal waarom een kopie van dit wereldberoemde schilderij zo'n prominente plek in het Bredase stadhuis heeft gekregen. Misschien mogen we als Bredanaars toch trots zijn op het feit dat we toen die Spaanse overheersing zo'n elf maanden hebben weten te trotseren...

Nog niet in het Stedelijk Museum Breda geweest?

De vaste tentoonstelling over de Nassaus van Breda is absoluut een bezoek waard!

Aan de hand van de thema's *Kasteel*, *Stad* en *Land* wordt het leven van deze invloedrijke familie in hun Bredase periode uit de doeken gedaan. Tijdens de expositie, maar zeker ook als je daarna thuis op de bank nog eens alles op een rijtje wilt krijgen, is het aan te bevelen om voor €7,50 de museumgids 'De Nassaus van Breda' aan de balie of in de Waalse Kerk te kopen. De teksten zijn zeer goed leesbaar en beknopt, maar geven voldoende essentiële informatie. De museumgids is rijkelijk geïllustreerd met foto's van voorwerpen uit de tentoonstelling.

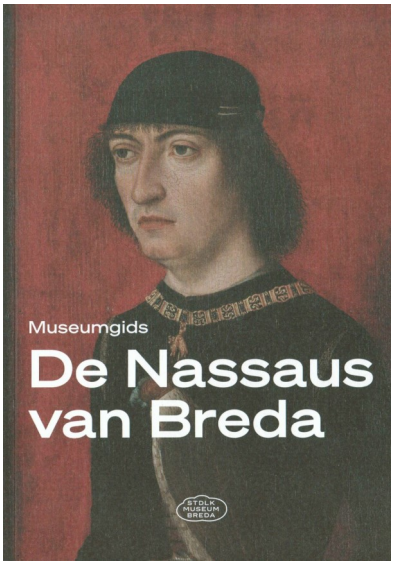

Breda Nassaudag

Tweede Pinksterdag - Maandag 9 juni 2025

Bronnen tekst en illustraties: Wikipedia, Historische Verzameling KMA, Isgeschiedenis.nl, Brabants Erfgoed en Gerald Dalinghaus

Stichting Breda Nassaustad